

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie și Studii Clasice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Grecii la Marea Neagră						
2.2 Titularul activităților de curs							
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf.univ.dr. Ligia Ruscu						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	III	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	0	3.3 seminar/laborator	4
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	0	3.6 seminar/laborator	56
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					14
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					94
3.8 Total ore pe semestru					150
3.9 Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• sală cu computer și proiector multimedia

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C 2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. - Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințelor provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. -Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii materiale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. -Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analizarea etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. -Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite, și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. -Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomenele istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice).
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. • Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. • Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Acest seminar are drept scop adâncirea și extinderea cunoștințelor masteranzilor cu principalele trăsături ale arheologiei și istoriei, a tendințelor majore de evoluție politică, socială și culturală a regiunilor din jurul Mării Negre de la fondarea coloniilor grecești până în epoca romană târzie. El vizează înțelegerea locului și rolului spațiului pontic în ansamblul lumii mediteraneene și est-europene, dar și a specificului cultural și istoric al acestei regiuni; înțelegerea evoluției istorice a zonei Mării Negre, a interacțiunilor dintre coloniile grecești și diferitele populații învecinate, a influențelor culturale reciproce.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Seminarul propune analiza de pasaje din autori antici, dedecoperiri arheologice, inscripții și reprezentări figurate relevante pentru fiecare subiect de seminar în parte. Ele vor fi discutate la fiecare întâlnire pe baza cunoștințelor prealabile, a prezentărilor orale prevăzute și a lecturilor masteranzilor din bibliografia generală și specială indicată.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Bibliografie		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Introducere. Geografie. Cronologie. Izvoare	Discuție / surse	

<p>Colonizarea greacă în marea Neagră</p> <ul style="list-style-type: none"> • Colonizarea greacă • Colonizarea în marea Neagră • Greci și autohtoni 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Navigație și comerț</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grâne, ulei și vin • Strîmtorile și orașul Byzantion 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Bazinul mării Negre în epocile arhaică și clasică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orașe și teritorii • Marile puteri: Imperiul Persan; Atena 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Regatul Bosporan și Sciția</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regatul Bosporan: structuri și populație • Relațiile cu sciții 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Olbia și Chersonesos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Olbia • Chersonesos 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Orașele de pe litoralul de vest al mării Negre</p> <ul style="list-style-type: none"> • De la Histria la Apollonia • Regatul trac al odrysilor 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Herakleia Pontike, Sinope și hinterlandul anatolian</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herakleia • Sinope 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Bazinul mării Negre în epoca elenistică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raporturile cu regatele elenistice • Raporturile cu barbarii 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Regatul circumpontic al lui Mithradates VI Eupator</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mithradates și Roma • Mithradates și orașele grecești 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Burebista și orașele de la Marea Neagră</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geții și orașele grecești • Izvoarele 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Sosirea Romei</p> <ul style="list-style-type: none"> • pe litoralul de vest • pe litoralul de sud 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Marea Neagră în epoca romană</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Pax Romana</i> • Structuri administrative • Urbanism 	Prezentare orală / discuție / surse	
<p>Marea Neagră în epoca romană</p> <ul style="list-style-type: none"> • Religie și culte • Greci, romani și autohtoni 	Prezentare orală / discuție / surse	

Bibliografie

Al. Avram, Coloniile grecești din Dobrogea, în M. Petrescu-Dîmbovița, Al. Vulpe (eds.), *Istoria românilor I. Moștenirea timpurilor îndepărtate*, București 2001, 533-610.

D. Berciu, D. M. Pippidi, *Din istoria Dobrogei. Geți și greci la Dunărea de Jos din cele mai vechi timpuri până la cucerirea romană I*, București 1965.

J. Boardman, *Grecii de peste mări. Colonizarea greacă și comerțul timpuriu*, București 1988.

V. Cojocaru, A. Coşkun, M. Dana (eds.), *Interconnectivity in the Mediterranean and Pontic world during the Hellenistic and Roman periods*, Cluj 2014.

V. F. Gajdukevič, *Das Bosporanische Reich*, Berlin – Amsterdam 1971.

D. V. Grammenos, E. K. Petropoulos, *Ancient Greek Colonies in the Black Sea*, Thessaloniki 2003.

D. V. Grammenos, E. K. Petropoulos, *Ancient Greek Colonies in the Black Sea 2*, Oxford 2007.

Chr. Marek, *Pontus et Bithynia: die römischen Provinzen im Norden Kleinasiens (Orbis Provinciarum 2)*, Mainz 2003.

B. C. McGing, The Foreign Policy of Mithridates VI Eupator, King of Pontus, Leiden 1986.
 K. Nawotka, The Western Pontic Cities: History and Political Organization, Amsterdam 1997.
 M. Oppermann, Die westpontischen Poleis und ihr indigenes Umfeld in vorrömischer Zeit (ZAKSSchriften 2), Langenweißbach 2004.
 M. Oppermann, Thraker, Griechen und Römer an der Westküste des Schwarzen Meeres, Mainz 2007
 F. Panait Bîrzescu, I. Bîrzescu, F. Matei-Popescu, A. Robu (eds.), Poleis în Marea Neagră. Relații interpontice și producții locale, București 2013.
 A. Robu, Mégare et les établissements mégariens de Sicile, de la Propontide et du Pont-Euxin, Berne 2014.
 L. Ruscu, Relațiile externe ale orașelor grecești de pe litoralul românesc al Mării Negre, Cluj 2002.
 Al. Suceveanu, Al. Barnea, La Dobroudja romaine, București 1991.
 G. R. Tsetschladze (ed.), The Greek Colonization of the Black Sea: Historical Interpretation of Archaeology, Stuttgart 1998.
 G. R. Tsetschladze (ed.), Greek Colonization: an Account of Greek Colonies and Other Settlements Overseas I-II, Leiden – Boston 2006-2008.
 J. G. Vinogradov, Pontische Studien, Kleine Schriften zur Geschichte und Epigraphik des Schwarzmeerraumes (Hrsg. H. Heinen), Mainz 1997.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

-

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • participare activă la discuțiile din cadrul seminarului • două prezentări orale (20-30 minute) pe câte un subiect din tematica seminarului 		50%
	Redactarea unui referat scris pe un subiect la alegere din tematica seminarului		50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • prezentarea referatelor 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Ligia Ruscu